

Příloha č. 1: Vzor rozhovoru

Krátce k úvodu do problematiky: V rámci mojí bakalářské práce řeším to, jak marketing ovlivňuje přímo vývoj a vnitřní pochody v rámci subkultur. Konkrétně řeším hip hopovou subkulturu, na které se to za poslední roky projevilo úplně nejvíce. Pro potřeby trhu se totiž z hip hopu vytvořil módní trend, který skutečně prodává. Co to ale znamená pro samotnou subkulturu, pro kterou byla vždy, dle mého názoru, symbolická autenticita, vybočení z davu a určitá opozice vůči mainstreamové společnosti. Zkoumám dopady toho, když se začne prodávat lifestyle určité subkultury.

Nejdříve bych se tě ráda zeptala, jestli souhlasíš s nahráváním. V práci bude rozhovor doslovně přepsán a budou vyňaty části k analýze.

Otázka 1: Trochu se prosím představ. Jak dlouho se v hip hopu pohybuješ, čemu se hlavně věnuješ, klidně i třeba jak jsi se k hip hopu dostal?

Otázka 2: Můžeš nám hip hop nějak krátce definovat, ve smyslu, čím je pro tebe? Jaké jsou hlavní znaky, odlišnosti a tak?

Otázka 3: Proměnil se hip hop nějak výrazněji za tu dobu, co v něm působíš? Pokud ano, jak? (Klidně se během otázek soustřeď na jeden určitý segment/element hip hopu)

Otázka 4: V poslední době můžeme cítit, že se vliv marketingu projevilo nejen v hudbě, ale především i v módním průmyslu. Například v reklamách hrajou hip hopový beaty, rapeři zastávají role modelů značek vysoké světové módy nebo třeba spolupráce hip hopových/streetových značek a značek jako Luis Vuitton. Zajímá mě na to tvůj názor. Je to pro hip hop dobrá publicita? Myslíš, že je fajn, že se to šíří mezi lidi? Nebo naopak myslíš, že ta subkultura je tím napadená/vykradená/znevážená? Nebo máš úplně jiný názor?

Otázka 5: Chodí tobě osobně nějaké nabídky na spolupráci od značek a společností? Souvisí ty nabídky s hip hopem a s tím co děláš nebo jsou úplně náhodné? Jak případně nakládáš s nabídkami, co jsou mimo a nesouvisí s tebou?

Otázka 6: Hip hop není první subkultura, která se takhle mění pod vlivem marketingu a prodeje. V minulosti se to stalo třeba punku. Punk vlastně nakonec přišel o všechny svoje odlišnosti a charakteristiky. Myslíš, že se to děje hip hopu nebo, že se mu to taky postupně stane? Že splyne s mainstreamem nadobro? Nebo myslíš, že se tomu hip hop nějak brání? Že na to reaguje?

Otázka 7: Několik umělců a lidí okolo tvrdí, že spousta hip hopových umělců už netvoří spontánně, ale za vidinou prodeje. Netvoří tak už přímo pro členy hip hopové subkultury,

ale pro většinovou společnost. Co si o tom myslíš? Pravda/lež? Pokud s tím souhlasíš, můžeš dát příklad, kde jsi to zpozoroval ty.

Otázka 8: Přidej/řekni cokoliv tě napadá k tématu i klidně mimo. Je něco, co mi tu chybí? Něco, co máš na mysli?

Moc děkuji za projev jakéhokoliv názoru a za čas, který jsi tomuhle věnoval. Pokud bys souhlasil, ráda bych mimo bakalářky tento rozhovor zpracovala i do našeho oborového média, které píšeme jako studenti s názvem Markething. Pokud máš ve svém okolí někoho, o kom si myslíš, že by byl ochotný také poskytnout rozhovor, budu ráda, když mi ho doporučíš.

Můžu tě poprosit, aby ses rychle představil, jak dlouho jsi v hip hopu, jak jsi se k tomu dostal?

Moje jméno je Renne Dang. Je mi 23 let, bude mi 24 teď. A v subkultuře hip hop/ rap se pohybuju okolo 10 let. Kdy jsem začal psát svoje první texty, když mi bylo třeba 14. A předtím jsem byl samozřejmě fanouškem a posluchačem pár let. Ale aktivně 10 let vnímám a žiji v téhle subkultuře.

Můžeš říct nějaké odlišnosti, které vidíš mezi hip hopem a dalšími trendy subkulturami, které teď aktuálně frčí? Jako sneakers, street kultura a tak dále.

Rap jakožto hudební žánr mě nadchnul a myslím si, že rap má to kouzlo, že může znít tolika odlišnýma směřama, že si tam každý může najít to svoje až po nějaký kytarový grify, až po nějaký elektrický syntáky. A asi pro mě je nejhezčí ta diverzifikace, to spektrum, to že to může znít pestře a rap jde implantovat na jakýkoliv styl hudby.

Pocit'uješ za těch 10 let nějaký změny? V tom, jaká hudba se tvoří, v tom, jak na sebe ta subkultura celkově reaguje.

Za těch 10 let to stoupá směrem ke komerčnosti, k mainstreamu, kdy se z toho stal nejposlouchanější žánr na světě. V Čechách to teda ještě úplně není, protože jsme „agronárod“ a ten komunismus nás nějakým způsobem zastavil, dá se říct. Ale ten rozdíl je tam v tom, že když já jsem byl na základce a začal jsem poslouchat rap, tak jsem byl menšina i za to jako byly posměšky a nebyl to uznávaný hudební žánr a bylo to lidem k smíchu. Samozřejmě i teď je to někomu k smíchu a vždycky bude. Ale teď když přijdeš na základní školu, tak tam rap slyšíš všude. Tehdy to tak prostě nebylo. To je moje vnímání té subkultury, té společnosti. Samozřejmě taky se dá říct, že ten rap se objevuje víc a častěji ve filmových soundtrackech, což ty lidi taky může vést k mainstreamu. Víc se objevujou rapový songy a beaty v reklamách. A celkově v tom mainstreamovém kanále. Říká se, že rap je nový rock n roll. Takže asi tak.

Marketing se hodně podílí na módním průmyslu celkově, že vlastně většinová móda teď vychází z hip hopových prvků. Alespoň na mě to tak působí. A jak jsi říkal, v reklamách hrajou hip hopový beaty, rapeři zastávají role modelů značek vysoký světový mody. A mě zajímá tvůj názor na tohle. Jestli je to pro tu subkulturu fajn, že má velkou publicitu, větší fanouškovskou základnu, že ten hip hop vnímají lidé pozitivně. Nebo jestli to tu subkulturu nějak znevažuje, že jí to posouvá někam jinam, že už ta subkultura není tak autentická, jako bývala dřív.

Vzhledem k tomu, že jsem z mladší generace v té subkultuře, tak to vnímám hodně pozitivně. Ať už kvůli tomu že tu modu taky vnímám jako určitý druh umění. A móda pro mě byla vždycky součástí té hip hopové kultury a rapové. Byla to význačná část, bych řekl, vizuální. Myslim si, že je to dobře protože tyhle dvě odvětví si maj hodně co dát, rap a móda. A líbí se mi, jak ten streetwear teď proniká do high fashion značek. Myslim si, že je to víc lidský. Před pár lety bych si nedokázal představit, že dokážu nosit high fashion oblečení a ty kousky, teď když přijdu do Gucciho, tak si i vyberu. Nevim, jestli je to věkem, ale myslim si, že je to i tím, že to fashion odvětví prošlo nějakou změnou a soustředí se víc i na tenisky a volnější oblečení než jen na to společenský třeba.

Kdybich mluvila s někým z old school, tak mi řeknou...

Třeba Rest ti řekne, si myslim...

Jojo, že mi řeknou, že hip hop není už tolik autentický. Že z toho, co vím o hip hopu já, z toho, co jsem o hip hopu vždy četla, hip hop vznikl hodně spontánně z freestylu a autenticky. A teď spousta těch soundů a věcí vznikaj na popud toho trhu. Že třeba přemýšlíš už rovnou, jak to prodáš, nebo ne třeba zrovna ty, ale spousta těch mladých umělců hodně přemýšlí, jak tu věc prodat, a ne už tolik co říkaj.

To určitě. Furt si myslim, že je to mnohem větší přínos, protože tím, že je ten hip hop teď komerční, tak se do něj nahrnuly peníze. A díky tomu můžou vznikat filmový videoklipy, který by předtím nevznikaly. Rapeři můžou nosit outfity a mít spolupráce s obchodníma domama, to předtím tak nemohlo být. Dneska každá značka má nějaký svoje tváře na kampaně a podobně a víc se to propojuje a myslim si, že je to zisk do toho odvětví z hlediska ekonomiky. Předtím v tom rapu nebyly peníze. A pokud to vnímám tuzemsky, tak si myslim, že je to tím,

že se to stalo komerčnější, tak se my všichni můžeme tou hudbou žít. Všichni ti teď řeknou, že teď je nejlepší období pro rap v Čechách. Z hlediska ekonomika, úspěšnosti tracků, z hlediska čísel je to teď hodně populární, nejvíc koncertů se jezdí a tak dále. Myslím si, že je to určitě dobře. Samozřejmě to má i druhou stranu. Že vlivem toho zkomerčnění už se ty tracky nedělají tou přirozenou cestou, ale koukáš do zahraničí, co tam letí a snažíš se to udělat tady. Hodně se klade důraz i na zevnějšek a vzhled. To znamená, že platí to, čím kontroverzněji vypadáš, čím víc tetování i na obličejích, čím víc crazy outfit, tím víc jsi pro lidi komerčně zajímavější a zapamatovatelnější, což si myslím, že je trochu na sílu a že by měl být každý sám sebou v té hudbě. Ale já si myslím, že se dá určitě najít kompromis v tom jaký člověk je, jakou hudbu tvoří a toho co chce ta značka nebo ten trh. A vždycky jde najít kompromis, tak že všechny strany jsou spokojeny. Je to lidský, vychází to z toho rapera, posluchačovi se to líbí a má to i komerční užitek. To si myslím, že je ta cesta v tom odvětví.

To je hrozně super, že na to zrovna narážíš. Protože hned následující otázka je víc na tebe a nemusíš na ní odpovídat, pokud je ti to nepříjemný. Dostáváš ty sám hodně nabídek od značek? A jestli jo, jsou to třeba značky, který nějak souvisí s tvou tvorbou a s tím, jak ty žiješ? Nebo ne a jsou to úplně vystřelený a random věci? A jak na to reaguješ, když je to úplně mimo, kdyby to byl třeba dětskej koutek?

Rozumím. Já osobně to mám tak, že spolupracuji jen se značkama, který jsou mi sympatický, at už svojí ideologií nebo tím co prezentují, nebo tím produktem, který symbolizují a jestli já ho využívám v životě nebo ne. To znamená, že já nikdy, nebo nikdy neřikej nikdy, ale v aktuální době nebo doposud jsem nespolečně pracoval se žádnou značkou, kterou bych v životě nevyužíval, a která by mi nebyla sympatická. Příklad, já už dva roky spolupracuju se značkou „Absolut“. Funguje to na té bázi, že já dělám, co chci, co mě baví a snažím se tam nějakým způsobem zakomponovat produkt „Absolut vodky“. Což, já si myslím, že alkohol a drogy vždycky patřily k té mojí subkultuře, takže myslím, že absolutně si to nevádí s ničím. Za cenu toho, že já prezentuju jeden druh alkoholu, tak já díky tomu můžu dělat větší projekty, jako jsou videoklipy za x desítek a sta tisíc korun. A podobně. Takže pro mě, to že ukážu na jeden druh alkoholu je adekvátní tomu, co ten alkohol mi přidá na té mojí tvorbě, co se týče budgetu a jaký možnosti mi to umožní.

Takže celkově tyhle spolupráce s těma značkama je spíš podpora v tom, co děláš, než že by tě to vyloženě omezovalo nebo že by ti třeba říkali, co máš dělat. To si asi nenecháš vid'...

V životě bych si nevybral značku, která by mi říkala, co mám dělat. Ale zase bych nikdy třeba nedělal nic, například v tý tvorbě, kdyby mi třeba „Absolut vodka“ řekla, že mám narapovat sloku o tom, jak pít „Absolut“ je hrozně super, tak bych to asi taky neudělal. Snažim se ty spolupráce dělat víc na osobní úrovni. Například teď jsme nahrávali s „Absolutkou“ videosingl Žij a nech žít. A „Absolutka“ má nějaký svůj etické kodex nějakou ideologii, nějaký hesla, který zastává a já jsem ty hesla vzal a interpretoval jsem je do tracku, protože mi byly sympatický, tím že tak to v životě cítim i já. A myslim si, že když takhle vznikne nějaká komerční spolupráce na základě nějaký dobrý myšlenky, nějaký názorový nadhodnoty. A není to jenom prvoplánový: “Ukaž flašku a my ti dáme peníze”, tak si myslim, že v tu chvíli je zisk na všech stranách.

Tyto tak to je super. Hip hop není první subkultura, která prochází těmahle změnama ale je v současnosti nejpopulárnější a proto o ní píšu a protože je mi obecně blízká. Ale tohle, co se teď děje s hip hopen, ta postupná mainstreamizace, tak to stalo v minulosti už spoustě subkulturám. Třeba punk, kterej byl dost výraznej v tomhle dost výraznej, tak postupně úplně vyhořel. Ta subkultura byla hodně oblíbená, všichni nosili kostkovaný kalhoty a najednou bum a konec. A mně by zajímal tvůj názor, jestli se to stejný může stát hip hopu, protože hip hop je širší a početnější skupina. A nebo, jestli se ta subkultura nějak brání. Já z pohledu toho, že nejvíc se pohybuju v tom tanečním prostoru, tak to tancování se vrací zase zpátky k tomu freestylovému pojetí a těm roots. Cítíš to stejně? Vracej se ty soundy k osmdesátkám třeba nebo tak?

Tak celkově v hudbě se pořád recyklujou ty zvuky. A na albech, který vycházej teď můžeš slyšet prvky osmdesátkových věcí. Rap a hip hop je tak široký a proměnný, že nemůže nikdy vyhořet. U toho punku si myslim, že to bylo i tím žánrem jako takovým, že prostě přestalo být cool poslouchat ty tvrdý kytary a být anarchista. V tom rapu, můžeš dělat rapovej punk, v tom stylu, že se oblíkáš jako punkáč a přitom rapuješ, jsou tu lidi jako MGK, který jsou takový punkáči. A ty ve chvíli, kdy aktuálně nefrčeš kytary v rapu, tak se přetransformovali do jiný podoby a začali poslouchat jiný nástroje a zvuky v tý hudbě. Takže se spíš přetransformuje, než aby vyhořela. Neustále. A každěj rok je v hudbě trendy něco jinýho.

Ted' jsou to pomalý kytary a emo věci. Loni to zase byly taneční dancehall věci, bicí a podobně. A ten trh se neustále mění. Před 5 lety zase frčely techno věci a vim že Rytmus měl takový ty diskotékový hity. A pořád je to stejná subkultura. Asi se to spíš vyvíjí, než vymírá.

Máš pocit, že se nějaká část té subkultury, někteří z tvých kolegů, že se uzavírají. Že to jako hejtují? A chtěj to dělat po starým.

Těžko říct, jestli hejtují, ale prostě vždycky jsou lidi, kteří se přizpůsobí nějakýmu tomu vlivu, osloví je to a následují ten trend a jsou s tou současností. A jsou lidi, kteří maj rádi tu svoji klasiku a dělaj si to svoje a odmítaj nějaký vlivy a nějaký progres. Já bych neřekl, že je to věc hudebníků, ale spíš obecně lidí, že jsou lidi, kteří si koupí každej rok nověj Iphone co vyjde a pak jsou lidi jako moje máma, který maj 10 let jeden telefon. Určitě takový lid jsou, ale mladší generace jsou přizpůsobivější a následují trendy a vlivy z Ameriky. Což já si nemyslím, že je špatně, nebo respektivě, ať každej dělá, co chce. Já chci zůstat současnej a baví mě sledovat ty vlivy a rád podle toho přizpůsobuju tu hudbu a nějakým způsobem vylepšuju.

Máš pocit, že za poslední dva roky máš plnější koncerty a že to třeba není jen o tom, že o tobě lidi víc slyšej, ale tím, že ten hip hop je teď fakt cool.

Já si myslím, že koncerty jsou taková zvláštní věc, zvlášť v Čechách. Protože člověk, když má nějaký hype, nebo vydá nějaký nový CDčko, tak jezdí koncerty. Já, když to porovná, tak před dvěma rokama jsem jezdil víc koncertů, protože jsem vydal nový CDčko. Ted' nejezdím tolik koncerty, protože nemám tolik novýho materiálu, na kterým právě pracuju. Ale když jsem tenkrát začínal před těma dvěma rokama, tak nebylo vůbec tolik koncertů jako ted'ka. Ted' je tolik interpretů a všeho, že každej víkend můžeš jít na někoho a kamkoliv. A v každý Horní Dolní hraje někdo každej víkend nebo poblíž ve 40 kilometrech. Já si pamatuju, že když jsem vyrůstal, tak to ještě bylo dobrý, pak to zase spadlo a v okolí sto kilometrů nebyl rapovej koncert třeba měsíc. Pak před těma dvouma rokama byla zase éra, kdy ta křivka těch koncertů stoupala. A ted' už je to ve chvíli, kdy je to všude a bude to zase klesat, protože se to nebude jako platit. Není tolik lidí a nebude chodit tolik lidí na ty koncerty. Takže si myslím, že rapový koncerty jsou ještě specifický v tom, že to nejde ovlivnit. Je tam spousta faktorů, jako jestli ta tour, kterou ten interpret jede, jestli má nějakou kampaň. Když Marpo jede tour, tak to všichni vědí a jede se to. Každý rapper má taky jiný skalní fanoušky. Moji fanoušci jsou schopný jet 150 kilometrů na koncert. Něčí fanoušci zase nepojedou nikam,

kam by museli jet dýl jak půl hodiny. Hrozně záleží. Návštěvnost koncertů není vlivem nějaký progresu v tý hudbě, ale spíš vlivem aktuálnosti projektů. A podle toho, jestli to jméno frčí nebo ne a jestli je to v „hype“.

No mě ještě zajímá...já slycham to, že lidi, co se pohybujou v hip hopový subkultuře, tak nevědí nic o tý historii, nevědí nic o tom, co je ta subkultura zač. A že teda vlastně v tom případě by to neměli dělat. Co si o tom myslíš ty? Je to právě teď tím, že ta subkultura je hrozně frekventovaná, všichni o ní ví. Všichni mají pocit, že to uměj taky. Souhlasíš s tím nebo by se to mělo víc selektovat?

Já si to nemyslim, já si myslim, že naopak dřív, když já jsem začínal rapovat, tak bylo mnohem víc začínajících rapperů, než je teď. Že naopak teď maj ty lidi snad nějakou sebereflexi a uvědomujou si, že když to daj na internet, že čelej nějaký kritice nějakým trapasům, a že už to třeba nesmažou. Proto v dnešní době na to vydat track potřebuje člověk větší koule než tehdy, protože tehdy to tak nějak zapadlo. Dneska je to vidět a pošlou si to díky internetu a sociálním sítím úplně všichni. To znamená, že ty se můžeš ztrapnit úplně přede všema.

Mně třeba nevaděj lidi, který poslouchaj rap, protože je trendy...protože samozřejmě je to teď všude a je to tak cítit. A když někdo bude poslouchat mojí písničku, tak podle mě nepotřebuje vědět jak vzniknul rap. Jo? Že to šlo z nějakýho jazzu a takový věci, myslim si že tohle je takový starý dogma a úplně to člověka neovlivní. Já třeba teď taky sedim na týhle židli a nevím, jak vznikla. A využívám jí, protože mi přijde super a potřebuju jí teď v tuhle chvíli. Takže takhle bych to asi přirovnal. Je dobrý, když někdo tvrdí, že je rapovej milovník a tvrdí, že miluje hudbu nebo je vášnivej posluchač, je dobrý si nastudovat alespoň historii toho interpreta, kterýho poslouchám nebo dobře, pak už i žánru nebo toho labelu. Pokud to člověka baví, tak chápu, aby si zjišťoval ty věci, ale pokud ten člověk je nějaký nárazovej posluchač, že slyšel písničku v rádiu a líbila se mu, tak absolutně si nemyslim, že je důležitý, aby znal historii toho žánru. Nepotřebuje podle mě k tomu, aby se mu líbila písnička vědět tyhle věci.

Takže ještě takhle...dřív hip hop, teda i teď...podstata hip hopu je stavit se nějak proti tomu mainstreamu, nějaký proti-společenskéj, proti-politickéj názor.

Jojo, nějaká kritika společnosti...

Přesně. A teďka, když ten hip hop je součástí toho mainstreamu, tak proti čemu se staví, co kritizuje. A spousta dnešních rapperů jsou nějakým způsobem produkty trhu. A když se pak stavěj proti sobě...je to real?

Já si myslím, že rappeři, který jsou produktem toho trhu a jsou ultrakomerční ve smyslu, že narapovávají sloky do reklam, tak ty se nestavěj do kritiky společnosti, nebo, že by nějak kritizovali mainstream, ale samozřejmě, jak jsem mluvil o tom, že rap je široký spektrum a spousta subžánrů v tom je, tak spousta rapperů vyjadřuje svůj názor proti-politicky, protispolečensky. Já si osobně nemyslím, že musíš být proti komerčním aktivitám ve chvíli, kdy kritizuješ politiku. Můžeš být podnikatel a obchodovat a zároveň se ti nelíbí nějaký systém ve kterém žiješ, a naopak vidíš ještě víc těch chyb, který by třeba šly zlepšit. A proto ta kritika nemusí být od věci. I v týchle době se stává, že spousta rapperů, viz. Třeba James Cole, se ohradil nedávno proti partnerům a komercializaci toho umění. Ale přesně pak dojel na to, že nemá peníze na tvorbu toho alba třeba, nebo na zaplacení videoklipů. Pokud člověk nemá žádnou vedlejší finanční aktivitu, ze který může dotovat svoji aktivitu v rapu, tak si myslím, že je to nevyhnutelný, aby spolupracoval s nějakýma sponzorama a značkama.

Takže když to nějak shrnu, tak pro tebe jsou to spíš příležitosti, který ti ta spolupráce dává a ostatním tvůrcům.

Hm, pro mě je to velikej zdroj příjmů do něčeho, co miluju...

Že ta tvoje tvorba může být kvalitnější...

Přesně, přesně. Člověk se zamyslí, jestli vydělá sto tisíc sám, jakože rukama, versus, když dostane sto tisíc od, já nevím, třeba Absolutky, tak který z těch peněz investuje do toho videoklipu, a nebo, jestli to spojí oboje a může mít za dvě stě tisíc nádhernou věc.

Jojojo. A do budoucna to vidíš tak, že to teďka půjde spíš dolů ten „hype“ okolo celého hip hopu.

Moje predikce je, že naopak rap půjde ještě víc nahoru. V Čechách rozhodně, tady má ještě rezervy. A myslím, že minimálně pět let to bude primární žánr v Čechách jako pokud...Podle

mě to tady bude furt ten rap, jakože jako nezmizí, ale může se to přetransformovat do nějaký Drum 'n' bass podoby nebo naopak kytarový podoby. Je to složitý no, ale bude tady furt no, si myslím, že to nezmizí.

To je asi všechno z těch mých připravenejch otázek, jenom jestli tě k tomu třeba ještě něco napadlo, tak můžeš říct.

Myslím si, že hlavní pointa toho, je to, že díky tomu, že je ten hip hop teďka v mainstreamu, tak my jako umělci, v té subkultuře, jsme jako schopný dělat větší věci.

Ted' mě ještě napadlo...jak jsi mluvil o těch komerčních umělcích, co třeba nedělaj pak tu politiku. Tak si vezmu třeba Bena, kterej teda trošku stojí mimo tu subkulturu. Tak vlastně on v rozmezí pár měsíců udělá „Pure girl“, která jede v TV a pár měsíců na to udělá „Smítko“, což je podle mě úplně vyloženě proti-společenská věc, nebo nějakým způsobem víc zapadají do té subkultury. Dá se ten člověk ještě zařadit, a nebo už je to prostě prukt té mainstreamový produkce?

To je otázka no, jako ve chvíli, kdy Ben udělal ten Garnier nebo ted' Oreo, tak samozřejmě to je úplně stoprocentně komerční využití toho žánru. Ale v případě Garnier mi to přišlo originálně vytvořený na základě té kampaně „Pure girl“. Mně to přišlo, že hezky propijil nějakou svůj love song s kampaní značky. Ale ted' v případě Oreo už si to jako nemyslím, protože tam nevidím žádnou větší hloubku. Před tím to mělo alespoň nějaký to poselství, nějaký to „no make-up“ a „pure girl“, že nemusíš být zmalovaná, aby ses líbila klukům. To mi bylo sympatický. Já osobně jsem zastávce toho, že když už nějaký to spojení je, tak vzít nějakou myšlenku a prezentovat jí. V případě Oreo nevidím nějaký poselství nebo něco silnějšího než jen využití rapu, protože je trendy. Jako furt je to Ben Cristovao, a i když udělá „Smítko“, i Když udělá Oreo, tak on je v pozici, kdy si to může dovolit.

Krátce k úvodu do problematiky: V rámci mojí bakalářské práce řeším to, jak marketing ovlivňuje přímo vývoj a vnitřní pochody v rámci subkultur. Konkrétně řeším hip hopovou subkulturu, na které se to za poslední roky projevilo úplně nejvíce. Pro potřeby trhu se totiž z hip hopu vytvořil módní trend, který skutečně prodává. Co to ale znamená pro samotnou subkulturu, pro kterou byla vždy, dle mého názoru, symbolická autenticita, vybočení z davu a určitá opozice vůči mainstreamové společnosti. Zkoumám dopady toho, když se začne prodávat lifestyle určité subkultury. Trochu se prosím představ. Jak dlouho se v hip hopu pohybuješ, čemu se hlavně věnuješ, klidně i třeba jak jsi se k hip hopu dostal?

Ahoj, civilním jménem se jmenuju Erik Gábor, ale vystupuju veřejně pod pseudonymem „Refew“.

Je mi 25 let a aktivně se věnuji hudbě už 13 let. Muzika mě ale živí teprve 5 let. Moje doména je rap, ale nebráním se ani občasnému zpívání a skládání textu pro ostatní.

Můžeš nám hip hop nějak krátce definovat, ve smyslu, čím je pro tebe? Jaké jsou hlavní znaky, odlišnosti a tak?

Dřív byl hip hop pro mě životní styl. Způsob myšlení. Teď to je jen hudební styl.

Proměnil se hip hop nějak výrazněji za tu dobu, co v něm působíš? Pokud ano, jak? (Klidně se během otázek soustřeď na jeden určitý segment/element hip hopu).

Jak jsem psal už v minulý odpovědi, dřív to byl způsob života. Dřív byl hip hop takový náboženství. Spojovalo to lidi a pomáhalo jim to s jejich problémy. Teď je to nástroj na vydělávání peněz a zábavu.

V poslední době můžeme cítit, že se vliv marketingu projevilo nejen v hudbě, ale především i v módním průmyslu. Například v reklamách hrajou hip hopový beaty, rapeři zastávají role modelů značek vysoké světové módy nebo třeba spolupráce hip hopových/streetových značek a značek jako Luis Vuitton. Zajímá mě na to tvůj názor. Je to pro hip hop dobrá publicita? Myslíš, že je fajn, že se to šíří mezi lidi? Nebo naopak

myslíš, že ta subkultura je tím napadená/vykradená/znevážená? Nebo máš úplně jiný názor?

Product placement ve videoklipech je už hrozně dlouho. A pokud se člověk vyloženě nezaprodá a nedělá reklamu na jogurty, tak proč ne. Já sám jsem spolupracoval 4 roky se značkou Nike.

Chodí tobě osobně nějaké nabídky na spolupráci od značek a společností? Souvisí ty nabídky s hip hopem a s tím co děláš nebo jsou úplně náhodné? Jak případně nakládáš s nabídkami, co jsou mimo a nesouvisí s tebou?

Pokud mi napíše nějaká firma, s kterou se neztotožňuju, tak s ní nespolečnicuju, ale mám za sebou spolupráce se značkami jako je Nike, Redbull atd.

Hip hop není první subkultura, která se takhle mění pod vlivem marketingu a prodeje. V minulosti se to stalo třeba punku. Punk vlastně nakonec přišel o všechny svoje odlišnosti a charakteristiky. Myslíš, že se to děje hip hopu nebo, že se mu to taky postupně stane? Že splyne s mainstreamem nadobro? Nebo myslíš, že se tomu hip hop nějak brání? Že na to reaguje?

To už se dávno stalo. Dřív byl hip hop životní styl. Teď je to nástroj na peníze a zábavu. Všechno se změnilo. Má to svoje výhody, ale zároveň to ztratilo kouzlo.

Několik umělců a lidí okolo tvrdí, že spousta hip hopových umělců už netvoří spontánně, ale za vidinou prodeje. Netvoří tak už přímo pro členy hip hopové subkultury, ale pro většinovou společnost. Co si o tom myslíš? Pravda/lež? Pokud s tím souhlasíš, můžeš dát příklad, kde jsi to zpozoroval ty.

Je to větší pravda, než vůbec lidi tuší. Já si např. teď dávám od hudby na chvíli pohov, abych se právě nedostal do bodu, kdy to dělám jen pro peníze. Ale samozřejmě ne každý umí říct penězům ne.

Přidej/řekni cokoli tě napadá k tématu i klidně mimo. Je něco, co mi tu chybí? Něco, co máš na mysli?

Chybí, nechybí. To je nejtěžší otázka ze všech. Všechno, co se má stát, se stane. Takže buďme možná rádi za to, že vůbec hip hop existuje i když v mnohem menším měřítku, než tomu bylo v minulosti.

Krátce k úvodu do problematiky: V rámci mojí bakalářské práce řeším to, jak marketing ovlivňuje přímo vývoj a vnitřní pochody v rámci subkultur. Konkrétně řeším hip hopovou subkulturu, na které se to za poslední roky projevilo úplně nejvíce. Pro potřeby trhu se totiž z hip hopu vytvořil módní trend, který skutečně prodává. Co to ale znamená pro samotnou subkulturu, pro kterou byla vždy, dle mého názoru, symbolická autenticita, vybočení z davu a určitá opozice vůči mainstreamové společnosti. Zkoumám dopady toho, když se začne prodávat lifestyle určité subkultury. Trochu se prosím představ. Jak dlouho se v hip hopu pohybuješ, čemu se hlavně věnuješ, klidně i třeba jak jsi se k hip hopu dostal?

Ahoj, moje jméno je Miroslav Štolfa, ale lidé mě více znají pod mým uměleckým jménem, které je Fosco Alma. Pocházím z hudební rodiny, táta i máma jsou muzikanti i učitelé hudebních nástrojů, obě moje sestry taky pár let jezdily s orchestrem, a proto jsem měl k hudbě dost blízko. Kolem hip hopu se motám nějakých 17 let. První texty sem začal psát asi ve 12 letech, ve stejné době jsem začal i koketovat se skládáním vlastní hudby. Měl jsem různé trial/demo verze profesionálních programů a tvoření hudby mě tak chytlo, že už sem se té vášně nikdy nezbavil. Pamatuju si, že poprvý jsem viděl rapovat nějaký starší kluky na táboře, kam sem párkrát jel a moje ségra mi tehdy od nich sehnala ten text co rapovali...byla to nějaká hovadina, ale mě strašně bavilo, jak to bylo stylový. Mělo to svou tvář, svůj jasnej postoj ke společnosti, a i svoje jasné místo ve společnosti. Takže krátce po téhle události jsem začal s vlastní amatérskou tvorbou. Tenkrát jsem neřešil to, jestli se to bude nebo nebude někomu líbit. Bylo to takový čistý, neposkrvněný...Byla (a samozřejmě bohudík stále částečně je) to zábava.

Můžeš hip hop nějak krátce definovat, ve smyslu, čím je pro tebe? Jaké jsou hlavní znaky, odlišnosti a tak?

Hip hop jsem od začátku vnímal jako komunitu lidí, kteří drží při sobě a vyznávají stejný názory a myšlenky. Od té doby ale uběhlo víc než 15 let, já poznal, jaký to je být úspěšnej, ale i neúspěšnej, jak fungují mezilidské vztahy mezi interpretama v pozadí a víceméně je mi z toho několika slovy na blití...Jsem rád, že posluchači vlastně jen konzumují ten výsledný produkt (song) a můžou si ho s čistou hlavou užít. Takže aktuálně pro mě hip hop neznamená

nic víc než hudební styl, žánr. Rap je pro mě způsob projevu, tak jako zpěv. Proto raději než o "hip hopu" mluvím obecně o "hudbě". Ano, ta mi dává vnitřní svobodu, tvoření hudby mě naplňuje štěstím a určitou jistotou, že nejsem na tomhle světě úplně k ničemu. Tak to bylo spíše ze subjektivního pohledu. Teď zkusím být trochu víc objektivní. Hip Hop, nebo rap, jak kdo chce, je a vždy byl hlavně o vyjádření vlastního názoru, většinou nesouhlasu se současnou politikou nebo myšlení lidí, poukazování na problémy ve společnosti. To částečně zůstalo až do teď, a přidalo se k tomu téma "oslava vlastního úspěchu", která samozřejmě přišla ze zámoří, kde nemají lidi mentalitu jako u nás, kde si každý závidí. Tam jsou lidi obdivováni a respektováni, pokud něco dokázali. U nás se jen závidí a nepřije. Zase sem trochu odbočil. Hip hop, jako hudební styl, se dá rozdělit na mnoho dalších žánrů: trap, g-funk, underground, dirty south, eastcoast, westcoast, boombap, atd. Každý z těchto subžánrů má své přesné znaky - ať už to jsou typické nástroje (zvuky) nebo styl rapu - který může mít mnoho rytmických (a hlasových) podob. Každý z těchto subžánrů se objevil jako určitá inovace, takže existuje vždy minimálně jedna skupina nebo interpret, který je jakýmsi "guru" toho daného subžánru. Pro mě jako pro interpreta je zajímavý do té historie občas nakouknout, přečíst si nákej životopis nebo kouknout na dokument, protože to je hodně inspirující. Ale běžného posluchače bych tímhle historickým rozborem nechtěl nudit, protože ten stejně poslouchá to, co je zrovna trendy a co letí a nic jiného ho vesměs nezajímá. Nezajímá ho, co bylo a ani co bude, bere to co je teď.

Aha, to je zajímavý pohled. Já vždycky brala hiphop jako celek, jako životní styl a subkulturu jako takovou a dost jsem se o její historii zajímala, ale tím co říkáš, jsi mi totiž dost naběhl na další otázku.

Proměnil se hip hop nějak výrazněji za tu dobu, co v něm působíš? Pokud ano, jak? (Klidně se během otázek soustřed' na jeden určitý segment/element hip hopu). Tady můžeš zmínit, jak změny v hudbě, tak přímo třeba uvnitř té komunity, nebo cokoliv tě napadne.

Což už jsi teda vlastně tak nějak nadnesl. Tak to zkusíme rozvinout. Přijde ti, že příčinou těchto změn ve vztazích mezi lidmi a obecně může být třeba to, že ten hip hop je prostě víc "cool" a je v něm víc aktérů, který právě třeba nemá vůbec páru o tom, o čem hip hop dříve byl a svým přístupem ho mění. Nebo si teda myslíš, že ty změny ve vztazích jsou spíš příčinou "čecháčkovství".

Hip hop, když budu mluvit čistě z hudebního hlediska, se hodně změnil. Když si pustíš song z roku 1999, 2009 a 2019 tak amatér by pomalu řekl, že to jsou úplně odlišný hudební žánry, vlastně jediný, co je spojuje je rap, i když v dnešní době se už hodně míchá se zpěvem. Občas jsem ty rychlejší proměny nechtěl přijmout a byl jsem rozmrzelej z toho, kam se zvuk ubírá, ale nakonec jsem každý změně přišel na chuť a pochopil jsem v čem spočívá ta nová krása. Dřív byl rap o tom vzít si vytahaný XXXL oblečení a jít mávat rukou na koncert. Dneska se z hip hopu stala hudba, na kterou si můžeš zatancovat a užít si jí tak nějak víc, možná i tím že je víc melodická, můžeš si zazpívat víc než jen refrén. Lidi neuměj rapovat, ale uměj "zpívat", takže je pro ně jednodušší si zazpívat kus oblíbenýho songu než si ho zarapovat. Přijde mi, že tím, jak se hip hop hodně míchá s popem, tak je víc poslouchatelný pro širší a širší publikum a tím se stal v podstatě mainstreamem (jako v USA, tak už to pomalu začíná tak být i u nás). Což je dobře, protože tam kde je pozornost, jsou taky peníze a tam kde jsou peníze, je větší prostor pro kreativitu a tvorbu hudby, videoklipů a vůbec všeho toho performingu kolem. To je třeba věc, co si podle mě neuvědomovali ti interpreti, kteří dycky říkali "my chceme být underground". Jasný, ale přesně proto to pak nemůžou dělat na plno, protože na to jednoduše nemaj prostředky. Dnešní podoba hip hopu dává možnost provázat hudbu se zajímavými projekty, partnery, sponzory a dát tak možnost vzniknu něčeho unikátního, co lidem něco předá. Ať už to je jen úsměv, nebo nějaká myšlenka a následný uvědomění. Takže mě osobně se líbí, kam se to posunulo. Pořád je to totiž ve výsledku na tom samotným interpretovi, jak s tím naloží. Jestli to zneužije, a nebo správně využije pro dobrou věc.

Když se vrátím ještě k té komunitě, tak samozřejmě s rostoucí popularitou žánru uvnitř roste i soutěživost, chamtivost, závist...která má často za následek rozpad projektu nebo vztahů. Dokud byli všichni underground a byli chudý jak kostelní myš, tak byli všichni kamarádi. Ale tak je to obecně v byznysu všude. A když nakouskneme ty aktéry, kteří s velkou sledovaností a nulovými zkušenostmi začali tvořit hudbu, tak z toho mám smíšený pocity. Na jednu stranu je funny sledovat, jak lidi dokážou s radostí v očích sníst to nejsmradlavější hudební hovno a ještě chtít nášup...na druhou stranu to vypovídá o stupni hudebního vkusu (nebo možná vzdělání?) celého českého národa...na třetí stranu existuje svoboda slova a každý si může tvořit hudbu jak chce. Mě na tom asi mrzí to, že se při tom tvářej, že jsou profíci. Nejsou a hodně dlouho nebudou. Pokud se máme bavit o tom, jak dokážou pobavit lidi, tak určitě na výbornou, ale pokud se máme bavit o tom, jestli je jejich tvorba na profí úrovni, tak není ani zdaleka. Bohužel to pak hází špatné světlo na hip hop jako takový, protože se pak může neznalým lidem zdát, že je ta hudba opravdu o ničem a že jí tvoří

převážně jen šašci. Hudbu youtuberu bych přirovnal k reklamě na McDonald, kde dva kluci šli se stravenkami nebo k postavě Lexa (nebo jak se jmenoval, už nevím) ze seriálu Ozzák. Ještě bych tuhle otázku uzavřel asi tím, že mě by asi bylo i jedno, že nemají páru o historii, ale smutný je že nemají páru ani o tom co jsou noty, co je takt, co je doba a co je akord...

Super.

Další otázku už jsi tu vlastně taky zodpověděl, ale hodim jí sem, kdyby tě k tomu ještě něco napadlo.

V poslední době můžeme cítit, že se vliv marketingu projevil nejen v hudbě, ale především i v módním průmyslu. Například v reklamách hrajou hip hopový beaty, rapeři zastávají role modelů značek vysoké světové módy nebo třeba spolupráce hip hopových/streetových značek a značek jako Luis Vuitton. Zajímá mě na to tvůj názor. Je to pro hip hop dobrá publicita? Myslíš, že je fajn, že se to šíří mezi lidi? Nebo naopak myslíš, že ta subkultura je tím napadená/vykradená/znevážená? Nebo máš úplně jiný názor?

Ano, máš pravdu, že jsem to z velké části zodpověděl už předtím :)

Já osobně to rozhodně nevnímám jako že by tím subkultura trpěla, ba naopak. Je to dobře. Všichni profici vědí, že díky těmto spolupracím to lze vše posunout na další úroveň a ukázat široké veřejnosti, že hip hop nejsou jen vytahané kalhoty a kšiltovka na stranu. Byl bych rád, kdyby brala společnost hip hop vážně stejně jako klasickou muziku nebo poezii. Bohužel to trochu kazí ty klauni, o kterých jsem hovořil v předchozí odpovědi. Ale věřím, že bude líp. Myslím si, že tenhle žánr tady bude dlouho. Stejně jako rock, může mít hip hop mnoho hudebních podob, a to z něj dělá jeden ze základních pilířů hudebních žánrů.

Máš pravdu. Teď otázka, která je trochu víc na tebe a spousta umělců to ven úplně pouštět nechce, takže klidně jen obecně naznač, nemusíš jmenovat, ale budu samozřejmě ráda, když budeš konkrétní.

Chodí tobě osobně nějaké nabídky na spolupráci od značek a společností? Souvisí ty nabídky s hip hopem a s tím co děláš nebo jsou úplně náhodné? Jak případně nakládáš s nabídkami, co jsou mimo a nesouvisí s tebou?

Nejsem nejznámější a nejúspěšnější, takže těch nabídek není tolik, ale jsou. Mám dlouhodobou spolupráci se značkou hodinek, které se jmenují JVD a stejně jako já pochází

z Východních Čech. Hodinky jsem začal nosit až díky této spolupráci, a nemůžu si stěžovat, konečně vim kolik je hodin aniž bych musel vyndat mobil z kapsy:)) Tento typ spolupráce se dobře zapojuje do videoklipů i sociálních sítí jako product placement. Aktuálně mám novou spolupráci s jedním e-shopem, který prodává alkohol, což se taky skvěle propojuje a promuje. Oblečení jsem vždy měl své, tedy Blakwood, takže v tomto směru jsem nikdy žádného partnera nehledal. Dříve jsem spolupracoval hodně s Footshopem. Měl jsem také spolupráci se sexshopem 4sex.cz, a dokonce jsem jim dělal hudbu do té reklamy na realistické panny, která běžela v TV. Mám momentálně rozjednanou spolupráci s jednou bankovní firmou, s automobilovou značkou...co tím chci říct je to, že jakýkoliv brand se dá zapojit do "mého příběhu", který prezentuju veřejnosti. Jde jen o to, jak moc kreativní jsem a zdali dokážu značku propojit s tím co dělám. Samozřejmě si nedokážu představit spolupráci s výrobcem dětských plínek nebo dudlíků, protože zatím děti nemám. Když mě tedy brand nějak oslovuje, respektive zajímá, tak ta spolupráce jde většinou nějak nastavit, aby byli obě strany spokojení. Jediný problém je, že některý brandy jsou moc velký na to, abych jim mohl nabídnout svůj "komerční prostor". Naopak menší brandy jsou za to rády. Takže je to o tom hledat ty správné spolupráce. Nevím, zdali jsem dostatečně odpověděl na tvou otázku, ale snad ano :) Ještě jsem si vzpomněl, že aktuálně v česku funguje podle mě skvělý projekt - La Fluence (lafluence.cz), kde se potkává nabídka (obecně) influencerů a poptávka brandů. Brand tam napíše co zhruba si představuje a kolik za to nabízí a influenceri na to mohou odepsat svůj nápad a tím získat spolupráci. Zjednodušuje to hledání spoluprací a nejlepší na tom je, že z toho může vzniknout dlouhodobá spolupráce což je to co zrovna já preferuju.

Hip hop není první subkultura, která se takhle mění pod vlivem marketingu a prodeje. V minulosti se to stalo třeba punku. Punk vlastně nakonec přišel o všechny svoje odlišnosti a charakteristiky. Myslíš, že se to děje hip hopu nebo, že se mu to taky postupně stane? Že splyne s mainstreamem nadobro? Nebo myslíš, že se tomu hip hop nějak brání? Že na to reaguje?

Myslím si, že v tý hip hopový subkultuře budou vždycky ty, co budou underground a vždycky ty co budou chtít být mainstream. Já myslím, že většina úspěšnejch interpretů s tím mainstreamem splyne, protože vědí, že jinak se tím žít nemohou. A možná bych měl napsat spíš, že již splynuli. Ale dokud ta hudba má smysl a reprezentuje správnou věc, tak to nevadí ne? Já myslím, že když bude hip hop obecně respektovanej žánr a budou ho hrát rádia (tak

jako v USA), tak to bude dobře. Momentálně ho stále široká veřejnost vnímá jen jako široký kalhoty a kšiltovku na stranu. Pro běžného dospělého člověka v ČR se hip hop rovná Freshprinci z 80.let. Myslím si, že k mainstreamu má bohužel hip hop v ČR ještě daleko. Snad se dožiju toho, že to ten pravej mainstream bude:)) Tím, jak je hip hop kontroverzní, tak si myslím, že mainstream bude stejně jen část tvorby, která se bude hodně míchat s popem. Vidím co mladí kluci tvoří a není to vždycky jen ten moderní hip hop, spoustu z nich pořád dělá boombap. Takže to zastoupení těch různých podžánrů si myslím, že tady bude vždycky.

Několik umělců a lidí okolo tvrdí, že spousta hip hopových umělců už netvoří spontánně, ale za vidinou prodeje. Že vlastně nepřemýšlí už tolik nad tím, jaké poselství vysílají, ale přemýšlí nad tím, jak to prodat. Přitom rap stojí na nějaký message. Netvoří tak už přímo pro členy hip hopový subkultury, ale pro většinovou společnost. Co si o tom myslíš? Pravda/lež? Pokud s tím souhlasíš, můžeš dát příklad, kde jsi to zpozoroval ty.

Ono se může zdát nezávislému pozorovateli, že někdo tvoří prvoplánově za účelem prodeje a někdo spontánně, ale pravda je taková, že každý umělec tvoří hlavně tak jak ho to baví. Každý umělec se tou tvorbou baví. A to je pro umělce důležité. On není žádný otrok společnosti, který by měl dělat tohle nebo tamto, nebo se držet nějakých pravidel či etiky či toho že by to měl dělat spontánně nebo prvoplánově. Tohle mi přijde, že si moc lidí neuvědomují. Pokud se mi nelíbí tvorba nějakého umělce, tak ho jednoduše neposlouchám a najdu si takovýho, kterej se mi líbí. Není ale správný vynášet soudy či dokonce odsuzovat někoho tvorbu, protože zrovna mě se nezdá, že je v pořádku. Hudba je umění a umění by se meze klást neměly. Samozřejmě to, jestli výsledek má nějakou message či ne, záleží na umělci a následně na posluchačích, jestli se jim to líbí nebo ne. Je to jako v obchodě, koupím si pečivo, který mám rád, ale nenadávám na to, který mi nechutná, prostě ho neřeším a nevšímám si ho. A ještě se vrátím k té části o tom, pro koho ve finále ta hudba je. Já si myslím, že ať je pro vyhraněnou část lidí (členy hip hopové kultury), nebo pro většinovou společnost, tak pořád je to ve finále hudba a poslouchat jí bude ten komu se líbí. Takže já to rozdělováním hudby pro "členy" a pro "většinovou společnost" nevidím jako něco, čeho by se měl kdokoliv obávat. Opět zdůrazňuju, že tu vždycky budou umělci, kteří budou dělat jedno a umělci, kteří budou dělat to druhé. A posluchač si může svobodně vybrat, stejně tak jako si umělec může vybrat pro koho to dělá. A ještě odpovím na ten uplný závěr otázky: ano

souhlasim, že je spousta umělců, kteří tvoří pro širokou veřejnost. A když je to kvalitní, tak je to dobře, protože to aspon háže lepší světlo na celou hip hopovou kulturu. Naopak je to už ale horší.

To je ode mě teda asi všechno, pokud tě ještě k tématu něco napadá, něco, co bys chtěl ještě zmínit, co tu nezaznělo, máš prostor.

Něco, co máš na mysli?

Ještě mě napadla jedna věc. A to sice ta, že já jako interpret jsem dost vděčnej za to, že se konečně i v ČR skoro minimalizovalo ilegální stahování hudby ve smyslu, že je ta hudba lehce dostupná na Apple Music nebo Spotify, víceméně zdarma jen s pár reklamami. Nejenže poslech hudby z těchto legálních zdrojů dává zpět interpretovi možnost tvořit další hudbu (díky finančním odměnám za streaming), ale taky posluchač dostává tu hudbu v té nejkvalitnější a originální podobě. Často je na úložištích hudba v příšerné kvalitě, či neoficiální alba, paksvily poskládané z různých alb, které nemají s originálními alby nic společného. V tomhle musím říct, že cením O2, který například to Spotify dost podpořilo v minulých letech a dnes ho má v mobilu téměř každý. Díky tomu se obecně hudbě blízká na lepší časy, protože po totálním kolapsu prodeje CD nosičů to vypadalo s hudebním průmyslem dost bledě.

Každopádně ti i já moc děkuju za příležitost sdělit světu moje pohledy a názory. Snad jsem tím někoho neurazil nebo nenasral.

Příloha č. 5: Rozhovor Ladislav Sinai (Transkripce rozhovoru)

Tak na začátek abychom to uvedli, tak jestli by ses mohl rychle představit. Čemu se věnuješ, kde se pohybuješ.

Tak já se jmenuju Lád'a Sinai a točím na YouTube videa a mám pořad na Rádiu 1. Dělán podcasty z toho rádia, dělám rozhovory s rapperama, dělám videa na YouTube, který jsou vtipný většinou. A taky občas rozebírám nějaký témata, který mě zajímaj, ať už to je něco s rapem módou, nebo i nějaký společenský témata. A dělám svoje hadry a tak.

A kdybys měl sám sebe zařadit do nějaký subkultury, tak je to spíš hip hopová nebo streetová subkultura?

Jedno nebo druhý jo?

Nebo obojí, ono to k sobě asi patří. Ale někdo se vyhraňuje.

Tak to jsem spíš hoper asi no.

Tak to jsem ráda, to se hodí.

Mě by zajímalo, jak dlouho se pohybuješ v tý hip hopový subkultuře. A to nemyslím nejen aktivně, jakože děláš rozhovory s rapperama, ale myslím, kdy jsi třeba začal poslouchat hip hop, kdy jsi se začal zajímat o módu.

Tak hip hop jsem začal poslouchat, když mi bylo 7, takže už ho poslouchám 21 let. A aktivně jsem se tomu začal věnovat ve 13.

A to bylo jako v jakym segmentu. Zkoušel jsi třeba dělat i hudbu?

No jasně. Já jsem dělal beaty. A pak jsme měli s Logicem takovou crew. Vydali jsme dva mixtapy v 15 spolu nebo v 16. A pak jsme jezdili na mejdany s tím a byli jsme v tom v tý době docela dobrý.

A o módu, jako ve smyslu v tom, co mám na sobě jsem se začal zajímat docela brzo. Třeba ve druhý nebo třetí třídě. Jsem chodil na soukromou základku, a tam se to celkem řešilo. Ale

o módu jako takovou. Jako high fashion značky a tak podobně. Tak to asi v 16 když jsem začal chodit se svojí první holkou a jí to zajímalo. Takže asi takhle přes svojí první holku no.

A když se zeptám takhle...za tu dobu, co se pohybuješ v týhle subkultuře, mezi těma lidma, mezi tou komunitou, tak pozoruješ nějaký třeba změny, jak vevnitř v tý subkultuře, tím myslím, jak byznys, jak třeba nějaký spolupráce mezi těma umělcema, ale myslím i třeba ten tvůj merch, jestli poslední dobou pozoruješ, že to lidi chtěj.

Tak to je těžký, protože já merch dělám necelej rok.

Hmm jasně.

Ale co se týče byznysový stránky rapu, tak ta se proměnila naprosto extrémně, protože dřív když jsi chtěl natočit klip nebo vydat desku, tak jsi k tomu potřeboval strašně moc peněz. A potřebovala jsi kontakty na určitý subjekty a dneska si to můžeš dělat celý sama. Takže tím se to hodně změnilo no. Dřív ta scéna byla hodně postavená kolem B-Baráku a Bumbepu, což byli dva největší český weby. A taky časáky. Takže to bylo kolem těch časáků a lidí z hip hop kempu. A ty tam měli svý spozory. Takže ta scéna stála hodně na sponzorech. Fungovalo hodně hip hop shopů, což dneska už vůbec není. Který inzerovali v těch časopisech, a nebo přímo sponzorovali hip hopový akce. A nebo chlasy si pamatuju, že sponzorovali hip hopový akce. Si pamatuju, že JimBeam byl jednou dobu úplně všude na každý akci jako je teď třeba Jäger. No, takže si pamatuju JimBeam když byl extrémní. A vlastně ti rappeři si vydělávali ty prachy jinak. Vydělávali si je prostě přes někoho. Teď je to jiný v tom, že ty rappeři už si dělaj všechno sami. Už nejsou žádný weby. Už to nikdo nezastřešuje a každej ten rapper si to dělá sám. Nebo potažmo ty uskupení jako třeba Million+, který jsou založený na tom, že si to dělaj všechno sami, od účetnictví, přes merch, až po vlastní koncerty. Že si pronajmou klub. Třeba nedávno v Českéjch Budějovicích, hodně silnej koncert. A nikoho k tomu nepotřebujou. Takže vlastně všechny ty peníze, co jsou teď v rapu, jsou jakoby raperům. Kdežto dřív to živilo ještě spoustu dalších lidí. Proto je to teď...je to teda i tím, že je rap teď víc populárnější...ale je to i proto, že maj rappeři mnohem víc peněz, než měli dřív. Protože třeba před 10/15 lety, PSH dostali za koncert třeba patnáct tisíc a dneska dostanou třeba sto. A je to všechno jejich. V tom je ten velkej rozdíl.

A k těm tvejm videím. Ty točíš zhruba jak dlouho?

Dva a půl roku.

A vidíš tam nějaký třeba...jako ne třeba jen na tvejch ale obecně třeba, že teď jako lidi zajímaj nějaký...furt právě vidim, že točíš nějaký videa, rozhovory s interpretama českýma. Tak máš pocit, že to lidi teďka fakt zajímá? Že ten hip hop obecně jako takovej má v Čechách větší publikum?

Hele, rap dneska je v takový pozici, kdy nejlepší je udělat písničku, kde pořád opakuješ jedno slovo, protože tím pádem, máš větší šanci, aby se to chytlo, třeba na TikToku. Ty potřebuješ, aby se to chytlo u nejmenších dětí, který si to budou zpívat na lavičce jako PTK Nevezmu tě z klubu domu, to je největší vlastně grál, kterej můžeš dneska jako rapper dát. A v podstatě ty lidi zajímá úplně jednoduchá message. Tyhle věci maj největší úspěch. A ty lidi, je jako moc nezajímaj. Zajímaj je, pokud udělaj nějaký průser, pokud fetujou. Pokud je tam něco kontroverzního. Nebo pokud maj potetovanou držku, zlatý zuby. Tohle je zajímá. Nezajímá je...jako jdou velice po povrchu bych jako řekl.

Hmm...jasný. To je taky jedna z mých otázek vlastně na všechny, který zpovídám...když třeba dřív...

A ještě abych se vrátil k tý předtim. Tak si myslim, že jako lidi to zajímá jako míň spíš.

Jo?

No, jakože sice to má větší čísla a větší shlédnutí, ale jako reálně to ty lidi nezajímá si myslim. Dřív to byli fakt fanoušci, který měli ty lidi reálně rádi a byli prostě schopný jet někam za nima. A měli k nim nějaký vztah, ale dneska jako je to úplně jiný.

Jojo, to máš pravdu no. S tím se váže i to, že jako mně přijde, že to hrozně upravuje celkově i tvorbu jednotlivých interpretů. A je to jedna z mých otázek. Když dřív byl hip hop o nějakým projevu nějakýho sociálního, politickýho názoru. Byl prostě absolutně protispolečenskej, vyjadřoval se dost jako výrazně a dost nevybíravým způsobem. A dneska, mně přijde, jako teda trošku ze vzdálenějšího pohledu, že ten hip hop je teď jen produktem trhu. Nejen to, co říkaj rapeři, že jsou to prostě prázdný

slova o tom, jak maj tyhle hadry a támhleto, ale jakejkoliv element toho hip hopu, jako tanec, móda, všechno je teď brutálně komerční, a že ta tvorba umělecká už není teďka tolik poháněná tou hlubší ideou. Máš třeba názor? Vidíš to podobně?

To záleží, jestli se bavíme o českým rapu nebo o americkým no.

Asi se můžeme bavit obecně jako o čemkoliv, klidně i celosvětově no. Takže i o americkým.

No, protože tam je jako velikej rozdíl v tom. Americkéj rap měl vždycky tadyten prvek v sobě. Jako některý kapely ne. Ale vždycky tam byly nějaký kapely, který dělaly tohle. A teď jako to je jenom samozřejmě víc, ale není to jako nic novýho. V Čechách je to prostě nějaký vývoj. Je to prostě tím, že ty lidi chtěj peníze. To je celý.

Takže obecně, když to nějak shrneme, tak myslíš, že tady ten tlak na tu subkulturu, jako tím, že je populárnější na jednu stranu, tak jí vlastně ale vyprazdňuje v tom, že ty lidi se o to jako nezajímaj. Nevědí nic o těch interpretech...

Já si nemyslím, že jí vyprazdňuje jako, já si myslím, že tohle je toho součást. Takhle to prostě jako je teď. To znamená, že to, co bylo dřív je hip hop, a to co je teď není hip hop. Já si myslím, že takhle to není. Já si myslím, že je to furt hip hop, ale je to takhle. Že tohle je ten hip hop teď a předtím byl hip hop něco jinýho.

Jo, jasný. Takže takovýto, že teďka je vlastně každej rapper a každej člen tý hip hopový subkultury má svůj merch, a nebo má každej pocit, že může být taky jako rapper. Tak to pro tebe není vůbec problém?

Ne. Každý může mít svůj merch a může být rapper. To je pravda. Je na nich, jestli to prodaj ten merch nebo ne, ale jako merch si už udělat každej a každej může rapovat.

Když se bavím s lidma, který bych mohla přiřadit do nějakýho old schoolu spíš českýho, tak ty mi řeknou něco ve smyslu jako “hele, když o tom nic neví o tý subkultuře, není v tom, nepohybuje se v tom, tak to prostě nemůže dělat”. Ale s tím ty nesouhlasíš teda?

Jako může to dělat no, záleží, jestli mu to jako někdo uvěří no. Ale dělat to může samozřejmě...

Jojo, dobře, dobře.

Tak jo teda. Já teď hodně řeším spolupráce streetových značek s těma high fashion značkama. Řeším třeba různé kampaně jako ASAP Rocky s Dior. Takže by mě zajímalo, ty se přeci jen pohybuješ v té módě hodně, tak jestli třeba vidíš, že se děje něco podobného i v Čechách. Jestli tady vůbec máme zástupce té streetwearové módy a lidi, kteří tady jako tvoří a snaží se napodobit třeba to co se děje v Americe poslední dva roky.

Nooo nemáme. Tady móda reálně zajímá 5000 lidí a z toho možná 500 má reálně na to si to kupovat. A jestli myslíš návrháře a jestli se o to někdo snaží, tak tady se spíš návrháři snaží o to přežít. Tady to moc nejde no.

Jojo. Mám ještě jednu otázku. Mě zajímá, jak ty vnímáš spolupráce se značkama. Jestli sám osobně nějaký máš a jestli si je vybíráš pečlivě. Jestli třeba hledíš i na to, že si řekneš “hele patřím k týhle subkultuře, tak nemůžu dělat reklamu na dětské hračky jo”. Nebo jak si je vybíráš, jestli vůbec odmítáš a tak. Tohle mě zajímá. Jaký třeba i spolupráce máš, jestli můžeš být konkrétní...

Hmmm...Já moc spolupráce nemám. Podporuje mě Redbull, což je docela tradiční značka, pro podporu nějakých ambicióznějších projektů na rapové scéně asi. A sponzoruje mě jeden krám, Room, kterej nikoho jinýho nesponzoruje. A ještě The Street mi dávaj boty, ale tam ani není žádný požadavek. A dělal jsem nějaký jendorázový propagace na Instagramu. Tam jsem dělal Crossphones, což je přes známýho, protože toho kluka nějakým způsobem znám. A pak jsem dělal pro mekáč. A já mám mekáč rád, takže to jsem byl rád.

Super, takže to všechno nějak tak jako souvisí.

Protože já taky řeším to, že spousta těch interpretů ty spolupráce často bere bezhlavě. Nebo z venku to tak alespoň vypadá, i když reálně to tak být nemusí.

Jako rapeři jo.

Jojo. Zajímá mě, když třeba když řeknu úplně vystřelenej případ, třeba byla rapová reklama pro Kia Motors v Americe a byli tam rapující křečci, co chodili po „hoodu“ a různě si tam jako plácali...A v českym prostředí by se dalo k něčemu takovému přirovnat třeba poslední kampaň Orea, kde Ben šíleně rapuje a je tam nějaká duha a je to takový celý bláznivý. Tak jak se na to třeba díváš. Jestli tě to štve a řekneš si “tyjo, tam ten hip hop jako fakt nepatří, to je jako blbost” a nebo, jestli to je ok.

Ben Cristovao jako nepatří do hip hopový subkultury vůbec a každopádně je to stejnej případ jako když Asap Rocky dělal reklamu na Mercedes. A tohle už jsou tak veliký značky a zakázky. Když od tebe chce Oreo narapovat reklamu, tak ti za to dá 2 miliony korun třeba, takže to prostě neřekneš ne. To prostě neuděláš. Nebo jako možná uděláš, ale já bych to neudělal. V tý Americe...tak třeba Lil Nasty dělal propagaci Walmartu, což je prostě třeba jako kdyby tady dělal Logic s Tescem. Ale tam už záleží na tom, jak se ta konkrétní kampaň udělá. Ale rap je hodně postavenej na tom, že ty jako “hustluješ” a jako snažíš se vydělat co nejvíc peněz. A ten rapper to může postavit tak, že „vyhustlis deal“ s Tescem. Chápeš? On to může postavit tady do tý role, že je jako “vojebal”, že se neprodal. Já mám dost podobnej přístup. Já, kdyby za mnou přišel jako né úplně kdokoliv, ale jako kdyby za mnou někdo přišel s nějakou velikou částkou, tak to prostě jako dám, s tím že jsem to jako „vyhustlil“. Myslim si, že ty lidi by to ode mně i jako vzali. Že to jako „vyhustlil“ a že jim nelžu do tváře.

Tak jo, ještě mám jednu otázku. Obecně teď vznikaj různý teorie o tom, že jako už spousta subkultur si prošlo tím, čím si prochází teď jako hip hop. A byl to v minulosti třeba punk nebo Hippies a všechny tyhle subkultury dosáhly toho svýho místa na slunci, byly hrozně populární a mainstreamový a teď o nich nevíme. Hippies, to je úplně mrtvý a Punk, jestli má v Čechách třeba 2 000 příznivců jako který jsou reálně aktivní, tak je to hodně. A jsou dohady mezi sociologama a lidma, co se věnujou subkulturám...jestli se to stejný stane s hip hopem.

Já si myslim, že hip hop je hodně lifestylová věc. Myslim si, že hip hop je hodně dobře komerčně využitelnej. A myslim si, že je to hodně ohebná kultura, která se umí přizpůsobit tý době. Protože je založená na penězích a sexu a na tady těch základních věcech, který chce jako každej. Myslim si, že není tak extrémní. Víš? Takže je možný, že to skončí, ale nevím, která subkultura je populárnější nebo b mohla být populárnější než tohle. Myslim si, že je to

komerčně úspěšná věc, která se dá dělat na sto tisíc způsobů, je totálně ohebná. A je postavená na věcech, který chce prostě každý člověk na světě. Těžko říct. Nevidím to tak v nejbližší době, že by se to mělo nějak měnit.

Tak jo, to je ode mě asi všechno. Hrozně moc děkuji za tvoje odpovědi a za tvůj čas.

Nemáš zač.

Můžeš se mi nějak rychle představit? Co děláš? Jak dlouho se v hip hopu pohybuješ?

Těší mě. Já se jmenuju se Kateřina Kvasnicová, všichni mě znají pod nickem Káka. Jsem součástí dvojčat, který jsou si hrozně podobný (smích). Moje sestra je Martina a reprezentujeme dlouhodobě BDS Academy, což je úplně asi první streetdancová škola tady na scéně. Zároveň nove Lite Feet Nation Worldwide, což je vlastně odnož velký unie litefeetových tanečníků, založenou ChryBaby Choziem. A samy sebe v životě, který se točí hlavně kolem tance, kterému jsme se po ukončení všemožných studií začaly věnovat napolno a začaly jsme se tím živit. A to jsem já.

Jak dlouho to vlastně je? Co jsi s tím začala?

No vzhledem k tomu, že mi je už dost, i když vypadám o půlku méně, tak už je to nějakých 20 let. Ale samozřejmě moje začátky byly, když tady hip hop ještě nebyl. Nebo jen lehký náznak jako ESO...si pamatuju pořady v TV. Fakt jako lehký náznak. A začínala jsem v 5 s Discem, s lehkýma náznakama hip hopu...Ale nikdo i něm vlastně nic nevěděl. Byla prostě dlouhá éra Disco dance.

Jojo, tím jsem si taky prošla.

Přesně tak. No, takže i my. Ale vlastně v momentě, kdy se sem víc a víc začali inklinovat lidi ze Slovenska, jako Miro, Fero a tyhle lidi, kteří vytvářeli v té době Echo, teď už BDS Academy. Tak i my jsme začaly více inklinovat k tomuhle. Jsme teda vlastně úplně opustily to Disco scénu a začaly jsme se na plno věnovat tomuhle, a tak nějak jsme jako prozřely. Já samozřejmě neřikám, že jsem se narodila na ulici, ale cítím ten životní lifestyle tohohle. Proto hip hop je semnou strašně spjatej, strašně důležitěj, strašně milující. Ale tím nechci říct, že si tady hraju na nějakýho gangstera pražskýho. Je to fakt tím, co mi ta hudba přinesla. Takže dřív, než jsem pořádně uměla nějaký krok, tak jsem hlavně poslouchala tu hudbu. Takže tím já se považuju za hip hop tady.

Za tu dobu, co se pohybuješ v český hip hopový subkultuře, tak pocit'uješ nějaký změny? A tím myslím jak uvnitř té subkultury, to, jak se projevují ty vztahy a proměňují. Ale i jako jak máte příliv a odliv studentů?

Já budu teda v hip hopu mluvit za to tancování, protože lidi, co dělaj hudbu to určitě viděj jinak. Vždycky jsou vlny, ale taky záleží, na čem je ta škola postavená. To znamená, že když stojí ten základ na těch kořenech toho hip hopu, tak se ti to nebude tolik měnit, protože ty kořeny jsou prostě daný. Zatímco škola, co je postavená na trend-dances a přesně na těchto nových vlivech, tak se ti to bude hodně měnit. Jo? Tak si myslím, že ty, co se držeš nějaký klasiky nebo tradice, tak se držeš a nevidíš tam moc velké rozstřel. Já určitě cítím, že ten nejsilnější vždycky vítězí, a to je teda podle kvality, ale nemůžeme to brát rok od roku.

A když se zaměříme na ty změny v tom tanci, tak pro mě to bylo tak, že jsme měli takový temný období, kdy všichni hrozně plyvali na tyhle základy a jely jsme jen takovýto LA a MTV a tyhle fakt brutálně komerční styly. A teďka mi přijde, že se jako vracíme k těm základům.

Tam záleží, do jaký hloubky ten každej tanec brát. LA, choreo a tyhle ty nový trend dances a hip hop jako takovej, ať už starej nebo novej, tak stejně z toho jednoho stejného hip hopu vycházeli. Takže když chceš dělat pořádně LA, tak stejně dojdeš k tomu, že stejně stojí na těchto věcech. Když ne, tak je to jako kdybys přeskočil základní školu a šel rovnou na veššku. Vždycky začít stavět na základech. Naším cílem je být kreativní abychom tomu každý dali něco svého. Pokud tomu začneš přidávat nějakou nadhodnotu, tak v tu chvíli, se stáváš umělcem, protože přestáváš jen brát a začínáš i dávat. Ale vynesáš i ten hip hop, kterému se říká starej a uděláš z něj novej a novej. A nemyslím si, že je dobrý bejt vyhraněnej na ten oldschool. Jako ty devadesátky byly skvělý, má to svoji příchut', nikdo už to neudělá nikdy stejně, aúe právě tím, že to tady nebude, tak není potřeba se zasekávat, je potřeba jít dál, ale zároveň se držet toho gro.

Když se bavíme o hip hopu, tak spousta lidí, se kterýma už jsem se bavila, tak mi řekli, že dřív pro ně byl hip hop fakt komunita lidí a lifestyle a dneska je to pro ně spíš už jen fakt hudba, protože ten zbytek jim už nic nedává. Tak jak to cítíš ty?

Nemyslím si, že ti to nemůže nic dát. Zase jsou artisti, kteří přežili dobu 40, 50 i 60 let. A nemůžeš říct, že by uhnuli ze své cesty, ale rozhodně jí zase obohatili o tu novost. Ať

už je to hudba nebo cokoliv. Ale pro mě je to člověk, u kterýho zase vim, že je to celý postavený na těch krásných základech, že měl co do činění s tou pravou příchutí. Ať už s těma lidma nebo s tou hudbou. Já, když si vezmu Instagram nebo tyhle sociály, tak mě na tom něco hrozně baví. A když si představím třeba Tayanu Taylor, a tyhle lidi, kteří jsou věkově starší než já, ale jsou pořád super fresh a hrozně zapadaj do toho dneška, ale to jejich umění je pořád hrozně kvalitní jako ty osmdesátky a devadesátky zase. Protože vylůstali s lidma jako byla Fat Joe, Jay-Z atd.

Tak ještě řeším to, že Luis Vuitton dělá spolupráce se streetwearovýma značkama, Dior tam má toho Asapa...a tady se podle mě ta subkultura hrozně dělí. Někdo říká, že tohle je prostě hrozně špatně, že to tý subkultuře bere tu streetovou autenticitu. A ostatní říkaj, že ne, že je to hrozně super, ať to všichni viděj, ať je ten hip hop všude. Mě zajímá tvůj názor. Jestli máš pocit, že to tu subkulturu znevažuje, a nebo, jestli máš pocit, že je to super.

Když je to collabo a ten první kreativní nápad, jestli jeho hlavním cílem je držet hip hop takovej jako byl, tak si myslim, že to bude moc hezký collabo. A co si budeme, Tupac za svý éry jen Luis Vuitton na sobě, jen Gucci hadry na sobě a nikdo neřekl ani pes. V momentě, kdy tam máš červenej obdélníček Supreme, tak každej na to nadává. To, že někdo zase šel a přidal něco dnešního, lacinyho a prvoplánovýho a ten někdo možná vydělal ze srandy na něčem takovym...Já jsem zastánce tý kvality a klasiky, takže ta klasika mě nadchne víc. Ale pro mě fashion s hip hopem je krásná věc, dlouhodobě několik dekád za sebou...Něco jo, něco ne prostě, ale v nějakých rovinách prostě. Ale tyhle collabo věci, Luis Vuitton, super, mně to přijde krásný...

No a když to vztáhneme na ten tanec zase, poslední dobou vznikaj hrozně populární social dances. Klasickým stylem, přirozeně jako vznikaly dřív, ve videoklipech atd. Ale prostě staly se z toho různý challenges na IG a YT a podobně. A k tomu hip hopovému tancování se dostávají lidi, který nikdy nic takovýho nedělali, ale teď to považujou za svý. Tak je otázka, jestli je tohle ok.

Tak tohle je téma třeba na 8 hodin. Už několikrát mi tohle zvonilo, blikalo a říkala jsem si, jak je tohle možný. Jedna věc je ta, že za naší doby, mýho mládí nebyl telefon, neexistoval IG a nevěděla jsem, co je to FB, takže je jasný, že teď tohle přišlo, tyhle hashtagy,

TBT, challenges, protože to každé v tý ručičce má. Ale jako ten úspěch někerejch trend dances, to je pro mě opravdu záhada...u některých lidí mi totiž přijde, že ani nejsou tanečníci, že to vzniklo jen ze zábavy. Já nemůžu říct, že jsem toho zastávce

Zajímá mě, a můžeš mluvit klidně i za školu, jestli vy máte nějaké spolupráce a jak se k těm nabídkám stavíte.

Samozřejmě jsme za tu dobu prošly spousty spoluprácema přes ty sportovní značky, to bych řekla, že asi všechno, co tady jako je, ty základní Adidasy, Niky, Reeboky. Teďka momentálně ty G-shocky jako rveme do popředí tady v Český republice. Je to strašně příjemný, ale někdy se dostáváš do toho momentu, kdy se ti ta práce vrací jen těma výrobkama. A to je jen takovej balanc a domluva, jestli ty chceš být zavalenej těma produktama nebo nějakou kampaní, kde je člověk víc vidět. Rozhodně příjemný hrozně. Já to beru spíš tak, že si to ten člověk zaslouží ty lidi někteří. Než aby Reebok, myslim, že to byl Reebok, nebo Puma, dělala Kylie Jenner, tak si myslim, že zase, jsou tu adekvátnější typy na to propagovat třeba oldschool typ bot, tam si myslim, že třeba sáhnout po nějakym tanečnickovi nebo i zase zpěvákovi, je mnohem lepší respektovanější než po takovýhle vymazlený milionářce. Ale zase to je jejich volba asi. Vědí, proč sáhli radši po ní než po Kátě. Ale jo to je strašně příjemný tohle. Já si taky občas žiju ve svý hlavě, že jako probudit se ráno, že ti přijede deset krabic Timberland botičky, Gucci čepička a vlastně tohle je super krásný A fakt si myslim, že jsou ldi, který si to extrémně zasloužej a nikdy toho nedocílej. A to si myslim, že je strašná škoda. A lidi, který dělaj prd, to maj na talíři.

No mně taky přišlo, že ty tanečníci propagujou věci, který s nima souvisej, což je ta móda, boty, každé tanečnick potřebuje dobrý boty. To mi přijde hrozně super. Ale právě třeba, ačkoliv Ben Cristovao stojí spíš mimo hip hopovou subkulturu, ale teď v létě udělal kampaň na Oreo, kde využívá element hip hopu, teda rap. Ale co má co dělat Oreo s hip hopem, jakože tonesouvisí. Takže jestli by si třeba ty umělci neměli vybírat ty značky líp aby jako neznehodnocovali ten hip hop.

No jasně, ale to je hrozně soudnost těch jednotlivých lidí. A přesně o jako nějaký domluvě a aby se to hodilo přesně. Protože je kýč a je něco co jako do sebe zapadá a nějaký smysl by to mělo mít. Ale jestli hrajou větší roli než peníze, to už je další parametr.

Ted' mám otázku ohledně nějaký prognózy do budoucna. Jestli vlastně hip hop, podle tebe, čeká stejnej osud jako ten punk. Ted' punk může mít v Čechách třeba 2000 příznivců, možná je to hodně v té aktivní úrovni. A prostě úplně zmizel. Jako jo občas se někde ušijou další kárované kalhoty a chvíli je to zase hit. Ale jinak jako subkultura je ten pank mrtvej.

No víš co, já se asi bojím toho, až zemřou ty opravdový ikony toho hip hopu, který jako se snažej dost silně držej tu pravost, ale v momentě, kdy odejdou tyhle legendy, tak si nad tím občas taky postesknou, a říkám si, ty kráso, co budeme dělat, co budeme poslouchat, co se tady bude dít, kdo tady tomu bude šéfovat, kdo bude populární. Protože za mě zatím nepřišel nikdo mladej, kdo bych řekla "tyvole ty máš lepší flow než snoop dog". Já říkám ještěže vás tady máme, ale otázka je, co se bude dít až to odejde. A to stejný je v tom tanci. Já jsem člověk, co se strašně rád nechává inspirovat, a i přes workshopy sem stále tlačí nějaký styl hip hopu, ten asi první bych řekla, co tu byl. A ty lidi tady taky nebudou samozřejmě věčnost. Tak já jen doufám, že lidi jako jsem já a je jich přehršle, který se snažej furt udržet tenhle styl naživu a furt se snažej jít ve stejnejch šlépějích jako ty lidi, tak jestli jich bude hodně, tak se to nějakým způsobem udrží. Tak to je náš úkol asi, i těch pravejch hip hopáků. Ale v momentě...ono to tak asi bude, většina stejně půjde za tím mainstreamem. Ale když někde bude Island Hip hopu, tak doufám, že tam lidi budou pořád chodit a vracet se a budou říkat, jo tohle je ta příčina toho proč to všechno vzniklo a mělo to tuhle šťávu a hustotu.

No já, jak jsem ted'ka načetla hrozně moc o té historii hip hopu, tak mi přijde, že ten hip hop měl hrozně moc fází, že v těch devadesátkách to jako naskočilo, přes 2000 to pak jelo na té úrovni, pak přišli lidi jako byl Soulja Boy, a to už byl hodně komerční styl. A ted' zase už přicházej lidi, kteří se drží boombapu třeba a soundu, který zněj zase starší. A přijde mi to hrozně zajímavý jev v tom hip hopu. A ještě ta věc, že hip hop byl vždycky postavený na konzumu, že záleželo na tom, co nosíš za značky, jak to jako všechno vyhustlíš a tak. Možná třeba on jako jediná subkultura bude z části odolnej tomu marketingu, protože on už jako je komerční.

No jasně jasně. On se našťestí nezasekne a nezaseknul. To je přesně jako důvod proč pořád nevytizel a může inspirovat. Nevím jak to přesně bylo s tím punkem. Jak moc ty lidi rozvíjej ten žánr. Ale u toho hip hopu je vidět, že ty lidi to pořád chtěj. Protože může to být

ta masa, můžeš být v tý televizi, můžete být ty ikony. A tím pádem ono se to jako nezasekne, takže vidíš, že furt to jde, a i melodicky a tak dále se můžeš nějak vracet a zároveň můžeš být nověj. To mi furt právě přijde jako hip hop. Ale v momentě, kdy právě chceš být takovej inovátor a vymyslíš ten pelmel a budeš to furt nazývat hip hopem, tak mi to nepřijde dobrý, což je právě ten rainbow, duhovej muž. Ale asi zase oni maj ten pocit, ale co vy tady máte furt s tím hip hopem, kterej je furt jen (dělá beat)...když už to tady bylo tisíckrát a my nechceme být furt stejný. Záleží no...

Další otázka si myslím, že se dá dost dobře aplikovat i na českou taneční scénu, že spousta hip hoperů přestala tvořit tou původní autentickou freestylovou, spontánní cestou, která je pro ten hip hop typická a která vzniká na ulici nebo v klubu. A spousta těch umělců, raperů, tanečníků, street arterů tvoří stylem, že ví, že tohle neprodaj a udělaj to tak, aby to prodali.

Jo jasně. To je takovýto ala vystoupení na klíč. Neexistuje prostě. Jakej klíč? Já mám jasnej klíč, a to jsem já a já vim, co jsem a vim co dělám, a proto ty mi voláš. Když chceš něco úplně jinýho, tak zavolej někomu jinýmu a nechtěj po mně abych se ti přizpůsobila. Jako jsou lidi, co to uměj bravurně, a to jsou právě lidi co seděj na více židlích. A dělaj víc věcí. Kam vítr, tam plášt'. Chceš flamengo, já ti dám flamengo, potřebuješ salsu, já ti dám i salsu a kdybys náhodou trošku hip hopíku, střelím trošku hip hopíku. Ale je jich tady spousta, ale já to takhle nechci. Pro mě to není jako zdravá věc. Ale ne, to je o těch prioritách. Pro mě není prioritou být milionář, kdyby pro mě byla prioritou být milionář, tak já to asi takhle dělám. Já tímže sedím na tý jedný židli, tak jsem si jako zavřela tu krabičku, jakože a nepjdu někam polonahaá za tři sta tisíc. Ale můj respekt, moje duše je úplně čistá, já jsem hrozně ráda, že nedělám nic, za co bych se měla stydět. A můžu říct, že to co dělám, že to jsem prostě já. Je toho spousta a nemyslim si, že je to dobře, je to zas trošku hanění toho hip hopu. A peníze potřebujeme všichni. A můžeš si říct, kašlu na to a budu dělat tohle, a nebo fakt kopneš do zadku začneš něco dělat a pořádně a můžeš si ty peníze vydělat určitě.

Je prostě fakt, že ten hip hop je teď strašně přitažlivej a sexy. Ted' asi dva týdny zpátky vyšla kampaň shellky, kde tancuje část mladý český taneční komunity, například Albi a tak. Tak je asi vidět, že to ty značky fakt berou a mně zajímá čím to jako je.

Hele je to asi fakt všema těma novejma influencerema, trensetterama, každej, kdo má Fila je influencer, každej, kdo má Kappa je trendsetter. On je to celý vtíp. Ale zase je to postavený na těch sítích a ty sítě to chtěj. A Český dráhy nikdy nebyly takhle v hypu na socialu, ale tahle věc prostě funguje, dáš hezký kluky, co se uměj hejbat. To je zase ta doba no. Takže pak najednou každej třetí je ten hip hop, každej je hustej a udává ten styl. Ale vždyť ona je toho tady spousta. Když jdeš s davem, tak vždycky jako vás bude jako masa. Těžký je udržet to v nějak rovině. Ale hlavně postavit to na skills, ať je vidět, že je za tím nějaká práce. Jakože má někdo bohatý rodiče, co mu koupí drahý hadříky, to je sice pěkný ale co jsi za charakter. Přesně je jako důležitý, že ty si to nějak vyšlapeš. A zase, že tomu jako něco dáš a zamyslíš se nad tím. A budeš to dělat hezky a poctivě. A není to jako sranda, stojí to strašně času, úsilí, práce a odhodlání.

Takže když to vlastně shrnu, tak ten hip hop určitě prochází nějakýma změnama, ale naštěstí jsou tady teda pořád lidi, která to pořád tlačej přes ty skills, na čem je ten hip hop postavenej. A tím pádem by se ten hip hop mohl teda udržet u nás v Čechách, kde si myslím, že ten peek ještě teprv přijde.

Já si i myslím hlavně, že i kdybychom měli říct, ten hip hop u nás tady v Český republice, že ten tanec je mnohem dál než ten rap. Ale víš, co je to nejvtipnější, že ten rap je zase ta bohatost a ten tanec je to druhořadý. Ale přitom si myslím, že když se mámě celosvětově měřit, tak si myslím, že ten tanec, ten streetdance je na mnohem vyšší úrovni. Když si sáhnu do jakékoliv stylů tady toho streetu, tak je to opravdu super. Tady jsou fakt super, lockeři, houseři, poppeři, hopeři.

A i ty trendy mi přijdou stejný. Já jsem byla teď půl roku ve Francii a vlastně tady se nedělá nic jinýho. Furt stejný prístě.

Jo přesně a když se pak zamyslíš na těma raperama, tak to mi přijde vtipný. Půlka raperů ti nezafreestyluje, jakože cože, my ti zafreestylujeme, to je naše prvotní věc. To je ten základ, že tohle umíš. Co to je jako tyhle rapeři, to jsou odříkaný básničky prostě. To je jako kdybych já osm dob tancovala pořád 30 let dokola. To je divný. Tohle je fakt zvláštní. A ještě to, že ten rap v Český republice a tanec nejdou dohromady. A to nechápu. V tý Americe je to asi i důvod proč lidi chtěj být tanečníci, protože se viděj vedle těch skvělejších, krásnejch osob, který jsou v tom hip hopu hrozně dlouho. A to chceš prostě. Nejen poslouchat ten lahodnej

zvuk do svého ouška, ale hlavně to snima sdílet na tý stagi. A tady to nikoho ani nenapadne. Tady podle mě ani nevěděj, že tady je dvacet/30 let nějaká scéna, ani nevědí a když je potkám, tak říkaj wow tady jsou nějaký battly jo? Říkám ty jsi na nich měl první bejt. Protože ty battly jsou základ. A potom třeba Vlád'a a spol., jsou velice movitý lidi v dnešní době, ale pro mě je v nich míň hip hopu než v nás tanečnicích.

A nemyslíš si, že to je právě kvůli tomu, že ten tanec je míň mainstreamovej a ty lidi co hodělat, tak ho dělaj pro sebe a dělaj dobře a nedělaj ho proto aby ho prodali těm čtrnácti letejm děckám.

No jasně. Je to tak. A celkově ten zvuk z těch úst je pro diváka jako takovýho ještě víc sensual než ten tanec. Ten zpěv je proto postavenej jinde. A to já chápu a já to strašně cením. Vydat ze sebe nádhernej ton, po dobu celýho svého života je podle mě hrozně těžký. Klobouk dolu. Ale to je i takový to, že ty tady pak chceš bejt v tý tvý zemi. Protože i já jsem si několikrát říkala, že tady ten český svět pro mě není, bohužel. Já nemám kam přesně se zaangažovat, když bych jakoby, chtěla a pro mě je to důležitý ta spolupráce s těma artist dalšíma jako. S kým? Já nevim. Takže furt nějaký odjezdy do toho new yorku. A je to tak trochu utíkání. ale co máš dělat, když tam to je a tady to není. A tady nebudu čekat dalších 30 let, než se to tady vyrobí. A dobře víš, že my si tady budeme toho Káju Gotta ještě dlouho pulírovat, my jsme prostě takovej národ. Než abysme dali přednost tomu novému. A zase třeba i řekli tý starý generaci, ano halo, hip hop není jen o vytahanejch telákách a jointu v hubě, probud'te se prosim. Dejte nám jen tu šanci a my vám to ukážeme. To musíte ty Zlatý Anděli, a tak trošku změnit no...

Takže by se jako dalo říct, že ta česká hip hopová scéna není jako komunita. Že je to rozstrkaný...

Není, já znám pár příjemnej raperů, kteří se pomaličku snažej do toho jít, ale už jenom do toho beatu, kterej oni dělaj, si musíš představit, že je něco jinýho hejbací beat a je něco jinýho takovýto rocko-balado něco. To tě nerozhejbe a ani to není pro koncertní typ. Takže je toho hrozně moc, a to tu komunitu dělá takovou.

Já, když jsem dělala ted' rozbory kampaní z Ameriky, tak tam je těch tanečních kampaní mraky. Diesel Jeans, A-Z of Dance a fakt dobrý projekty.

No mně se to líbí taky, teď i Ellen Show, tam dala celou Waffle crew. A to je přesně Puff Daddy a jeho syn, Lite feet, Waffle crew, bum bum bum a Ellen Show. Od těchto lidí to přesně jde do popředí. MY jsme předloni, přepředloni dělali Street Star dance projekt, s hrozně hezkou odezvou i globální. Hrozně hezky to lidi přijmuli, pochpili, moc je to bavilo. A dál ni, že by za to někdo bojoval. Že by někdo řekl, tomuhle můžeme dát nějaký pořad, můžeme to vyhodit do té hlavní televize, nemusí to být jen fb a ig. Nic. Je to škoda a vidíš tam milion nesmyslů.

Hip hop je v Čechách reprezentovanej tou komerční plošší tvrou. Kdežto ten tanec se jako drží toho real pojetí, drží ten hip hop tak jak má.

Já to vidím i na spoustě svejch známých. Jsou to hip hopáci a jak se dostali do té komerční sféry a úplně z nich ten hip hop vymyzel. A už to vidím na tom, že jsou v klipech, který nemá s tím hip hopen nic společného. Oblíknou je do hábitů, co jsou, jakože woow. Ale on ten klip vlastně nebyl jinej na výběr, takže když chceš dělat tuhle komerční scénu, tak jsi přesně tenhle na klíč človíček a v tom momentě ty máš asi dobrou cash a známosti. Ale když se chceš držet toho svého...A musíš si věřit, že jsi nejlepší v tom svym, musíš se cítit pevně v kramflecích, tak na co dělat něco na míru. Jen protože se to prostě žádá.

Je to zajímavý, jak se to štěpí už itady v té český komunitě. Že jsou tu lidi. co to dělaj fakt pořádně a nejsou na tom tak dobře finančně a pak jsou tady lidi co si řekli no tak si to trošku upravim.

Já bych hrozně přála lidem, co jsou tady na té extra kvalitní úrovni, aby je to vyšvihlo někam jinam, ale mám pocit, že až v momentě, kdy jsou ve světě, že si jich někdo i tady začne vážit.

No je zajímavý, že v Čechách máme ten hip hop v mainstreamu, ale ten hip hopu zůstává vzadu. Ale možná je to právě dobře, že zůstává jako v mezích.

Jako to je otázka, třeba i té olympiády. To vymrští do celosvětového měřítka. Slovo break dance najednou pak bude znát i tříletý dítě. Protože co já vim, že každé real b-boy je proti. Protože to lidi to nechtěj ani vyhájit do tadytěch rozměrů. A já ti tady říkám, že si

přeju, aby měl te street dance tadyten hype. A aby každej umělec za to dostal fer zaplaceno. To je fer. Protože tomu věnoval kus svýho života a majetkua všechno co má. Ale když přijde na řeš Olympijský hry, protože to kazí komunitu, kazí to styly, porotci na prd, támhleto na prd. Jak se to bude hodnotit, nějaký tabulky. B-boyové byli zvyklí, že vyhrává jen první, ale pak dostane najednou medaili i ten třetí a stoupnou si spolu na stupínek. Uplně diametrálně jiný. Pak jsou zase zvířata, který si to přejou, aby to mělo uplně vesmírnej rozměr. Protože když tomu někdo věnoval kus svýho života, tak si to zaslouží. A každej malej státeček bude mít možnost se tam reprezentvat v Breakinu.

To je strašně zvláštní představa, že lidi seděj na tribunách a někdo dole breakuje...

Samozřejmě ty veliký soutěže maj už podobnej look. Pak máš menšinu těch realáčků z ulice, který nikdy pro tohleto nebylo a zaplatit 50 euro vstup je pro ně zvláštní a divný a ani se ji tam jako enchce. Ale ten, kdo vyhraje dostane 300 000 dolarů. To je super. To si představ. To je prostě krásný. Je to těžký a vždycky se najde někdo, kdo v tom bude vidět něco jinýho. Já jsem slyšela, že chodit na workshopy je blbý, že ti to krade identitu. Takže je, když něco jako někdo neumí, tak je dobrý se nevzdělávat? Nechat to jako plynout? To je prostě tak těžký...